

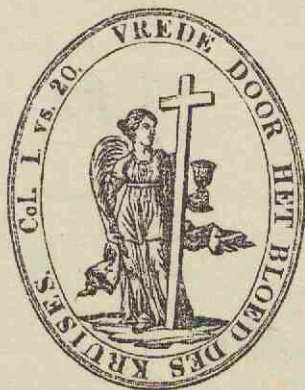
Nalatigheid.

<https://hdl.handle.net/1874/354284>

g. l. c.

9

NALATIGHEID.

TE ROTTERDAM, BIJ

M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1861.

N°. 91.

TABLET

Government of the United States
Department of the Interior
Bureau of Land Management
Washington, D. C.
The following is a list of the
lands owned by the United States
in the State of California
as of the 1st day of January
1880.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendinggenootschap tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter bevordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij mingeoefenden; namelijk: — H. E. VINKE, Th. Dr. en Hoogleraar, N. BEETS, Th. Dr. en Predikant te Utrecht, J. MOLL, Jacobz., Predikant te 's Gravenhage, J. F. BLAAUW, Predikant te Amsterdam, R. ADRIANI, J. J. VAN OOSTERZEE, Th. Dr. en C. W. VAN DER POT, Predikanten te Rotterdam, overeenkomstig

hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende intusschen geene uitgave voor echt, dan welke door een hunner of door de drukkers dezes onderteekend is.

M. W. J. Stonen

NALATIGHEID.

„Vergeef ons onze schulden!” – zoo leerde JEZUS ons bidden. En zóó bidden wij ook somwijlen; neen, menigmaal; neen, elken dag. Maar die bede sluit eene belijdenis in; eene belijdenis van overtreding en zonde. „Vergeef ons onze schulden!” Zoo hebben wij dan schulden. Indien wij rein waren als Hij, die nooit vergeving had te vragen, behalve waar Hij haar voor anderen vroeg, wij konden gerust dat woord van het Onze Vader overslaan. Maar dat kunnen wij niet; – ons geweten getuigt dat wij het niet kunnen. Zoo vaak wij dan met die bede op de lippen tot God naderen, onderschrijven wij dat vonnis, dat over alle kinderen der menschen, ook over ons, den naam van zondaars uitspreekt.

Treurige naam! De ligtzinnige moge er den spot meê drijven en meenen dat men het met deugd en zonde niet zoo naauw moet nemen, en dat het Evangelie de zaak veel te ernstig opvat, en dat men aan de menschelijke zwakheid wat toegeven moct. De hoogmoedige moge er over toornen, en denken dat die naam goed is voor openbare werkers der ongerechtigheid, maar niet toepasselijk op hem. De vriend der wereld moge dien verzachten en rekken en plooijen, totdat hij ophoudt gevaarlijk te zijn voor de rust van zijn gemoed, en ten slotte niet meer beteekent dan: „nog eenigzins zwak, nog niet geheel volmaakt.” Maar des christens hart wordt bij dien naam met droefheid vervuld, en bidt met verdubbelden aandrang: „Vader! vergeef ons onze schulden!” Al is hij door het geloof in CHRISTUS aanvankelijk verlost, zoodat hem die naam van zondaar niet meer in de beteekenis van: slaaf der zonde geldt, en hij in dien zin de woorden van het schoone Kerklied mag bezigen: „een zondaar – een verlostte, o Heer! en nu geen zondaar

meer;" - toch leert hem de droevige ervaring van elken dag dat het bederf hem nog aankleeft, en dat de nieuwe mensch Gods in zijn binnenste den ouden mensch nog niet geheel heeft uitgestooten. Want het is toch onwaar, gelijk de al te ligt bevredigde wereld meent, dat de zonde alleen in het plegen van uiterlijke misdrijven zou gelegen zijn. Den meenedige, den ontuchtige, den leugenaar, den roover, den wraakgierige noemt zij zondaars; maar wie deze, of dergelijke booze dingen niet bedrijven, hen acht zij voor dien naam te goed. Doch wij weten immers wel, dat niet in die ruwe uitbarstingen der ongerechtigheid alleen de zonde gelegen is, zoo min als de brand bestaat in de zwarte rookwolken, die uitslaan uit vensters en daken, en reeds van verre in het oog vallen. Daarbinnen in het hart heeft zij haren zetel, haar gebied. Zij is de verkeerde gesteldheid, de van God afgewende toestand van het gemoed, en heeft haren wortel in de zelfzucht. Die zonde des harten nu, openbaart zich op duizend wijzen en in duizend vormen; niet

enkel in zware misdrijven, maar ook in schijnbaar geringe overtredingen. Alle uiterlijke of inwendige daad, die niet met Gods heiligen wil overeenkomt, is hare vrucht, en de vrucht draagt den naam van den boom waaraan zij groeide, onverschillig of zij onder, aan de dikste takken, of boven, aan de dunste twijgen uitbot en rijpt. Daarom veroordeelt het Evangelie alles wat uit dat booze beginsel ontkiemt; niet de volbragte daad alleen, maar ook de ongeoorloofde begeerte, ook den verkeerden wensch, ook den verboden oogwenk, ook het misdadig voornemen, al werd het niet volvoerd, — en het bestempelt die allen met den naam van zonden.

„Dat is gestreng,” — zegt gij welligt, Lezer! Wij ontkennen het niet. Maar wat dunkt u? — de liefde die zondaars behouden wil, moet die ook niet gestreng tegen de zonde zelve wezen? Kan de lijder genezen worden, zonder dat de kwaal wordt aangetast? En zoudt gij kunnen gelooven, dat God in waarheid Vader was, zoo Hij haar niet veroordeelde, die zijne kinderen van Hem

vervreemdt en ten verderve leidt? - Ja, het Evangelie gaat nog verder. Het acht het niet eenmaal genoeg dat gij u van elke met Gods wil strijdige daad - 't zij dan eene uiterlijke of eene inwendige daad - onthoudt, en spreekt wie maar geen misdrijf pleegt nog niet van zonden vrij. Het speurt de zonde tot in hare verborgenste schuilhoeken, tot in de binnenkameren des harten na, en vindt en vonnist haar zoowel waar het goede wordt verzuimd, als waar het kwade wordt bedreven. Dat is eene weinig opgemerkte zijde van de zonde; maar des te meer is het van belang dat wij er de aandacht op vestigen. Wij kennen onszelven niet regt, zoo lang wij enkel vragen wat wij doen, maar niet wat wij nalaten. En van zelfkennis moet immers ons gevoel van behoefte aan verlossing uitgaan! Zelfkennis moet immers noodwendig voor bekeering den weg bereiden! Voor dat de verloren zoon begint te verlangen naar eene bete van des Vaders brood, en tot het besluit komt: „ ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan, ” moet hij

eerst tot bewustheid van zijne ellende ontwaakt zijn en gevoeld hebben: „ ik verga van honger.”

Het is over deze, veeltijds minder geachte zijde der zonde, over de nalatigheid in het goede, waarover de schrijver van dit stukje eenige opmerkingen onder de aandacht zijner medechristenen wenscht te brengen. Hij hoopt dat sommigen daarmede winst zullen kunnen doen voor de kennis van hun eigen hart en de bevordering van hun geestelijk leven, en bidt dat God daartoe in deze poging een zegen zijner liefde legge.

Wanneer wij van nalatigheid in het goede spreken, dan heeft het naauwelijks eenige aanwijzing noodig wat wij bedoelen. Het goede is datgene, wat met onzen pligt, met onze bestemming, met Gods wil en welbehagen overeenkomt. Nu zijn er wel, van wie in meerdere of mindere mate gezegd kan worden dat zij geene bewustheid van het goede hebben; die nooit door het licht der kennis Gods werden beschenen; die geen andere

openbaring hebben ontvangen dan in de natuur, wier onderrigt zij niet verstaan omdat hun het zintuig ontbreekt waarmeê het moet waargenomen worden, en in het geweten, dat door de zonde misleid en bedorven is, even als het ontstemde speeltuig, dat valsche en onzekere toonen voortbrengt. Daar zijn arme heidenen, onkundig en blind, die van den Vader in den hemel nooit hoorden, en daarom ook niet begrijpen wat het zegt: diens kinderen te wezen. Geen wonder dat zij het goede niet doen, want zij weten er niet van. Maar van dezulken behoeven wij niet te spreken. Geen hunner zal deze bladen doorlezen. Die dit stukje in handen nemen, zullen wel allen christenen zijn, althans menschen die in den naam van Gods Zoon werden gedoopt; die in de gemeente der verlostten werden opgenomen; die in de kennis der waarheid Gods werden opgevoed; die t'huis hun Bijbel hebben; wien elken eersten dag der week Gods heilig Woord verkondigd wordt. Indien men hun afvroeg, hoofd voor hoofd: „weest gij wat God van u wil, en hoe gij Hem welge-

vallig kunt worden? Weet gij hoe gij moet zijn, om in waarheid Gods kinderen te heeten? Weet gij wat gij moet doen en hoe gij moet leven om navolgers van CHRISTUS te wezen? Weet gij, met één woord, wat goed is in Gods oogen, en wat kwaad?" – ik geloof niet dat iemand zijne onkunde zou behoeven te belijden. En indien ook iemand in goeden ernst antwoordde: „ik weet het niet," – met dat antwoord zou hij zijn eigen vonnis vellen. Want hij kon het weten; hij moest het weten, en 't is zijne eigene schuld zoo hij het niet weet; – immers dag aan dag, van zijne kindschheid af, heeft CHRISTUS als aan de deur van zijn hart gestaan, om het hem te zeggen zoodra hij maar zou willen opendoen en hooren. Dat er nu van nalatigheid in het goede geen spraak kan zijn, dan alleen in betrekking tot hen die Gods wil en welbehagen kennen, of althans in de gelegenheid waren, die te kennen, behoeft geen herinnering. Maar evenzeer is het duidelijk, dat er niet van iemands nalatigheid in het goede gesproken kan worden, dan alleen voor zoover

het hem mogelijk was dat goede te volbrengen. Daar rusten pligten op den man, waarvoor aan het kind de krachten ontbreken. De rijke wordt tot Gode welbehagelijke daden geroepen, die voor den arme onmogelijk zijn. Daar rust, naar Gods beschikking, eene taak op de schouders van den vorst, die door den geringen burger niet te volvoeren is. Nu is het natuurlijk, dat het niet doen van het goede eerst dan nalatigheid in het goede verdient te heeten, wanneer ons werkelijk kracht en vermogens, tijd en gelegenheid werden geschonken om het te doen. Wat wij bedoelen kan niet juister en puntiger worden uitgedrukt, dan met het woord van den Apostel JACOBUS: „Wie dan weet goed te doen, en niet doet, dien is het zonde,” (Jac. iv: 17). Daarom willen wij bij het vervolg onzer beschouwing dat kernachtig woord voor de aandacht houden. Het weten waarvan JACOBUS spreekt, heeft hier den dubbelen zin van kennen en kunnen. Ook in het dagelijksch leven gebruiken wij niet zelden dat woord in die tweeledige beteekenis, b. v. wanneer wij

van iemand zeggen: „hij weet de waarheid treffend voor te stellen.”

Wie dan weet goed te doen, en niet doet, dien is het zonde. Wij hooren dit woord, en wij mogen het beschouwen als tot een iegelijk onzer gesproken. Want wij kennen onze roeping en bestemming en den wil van God in Christus over ons. En het wekt ons tot ernstig nadenken; het doet ons inkeeren tot ons zelve. Het goede weten en niet doen, het is zulk eene gewone zaak; nog gewoner, nog veelvuldiger, dan het doen van het kwade. Dit laatste wordt nog vaak door maatschappelijke toestanden belet; door de wet bedwongen; door zorg voor den goeden naam beteugeld; door gevoel van schaamte weêrhouden; door vrees voor mogelijke slechte gevolgen gebreideld; — belemmeringen waarover men niet zoo ligt heenstapt, tenzij men reeds tot zekeren trap van zedeloosheid is gedaald. Maar voor het eerste bestaan die hinderpalen veeltijds niet, althans niet in gelijke mate en met dezelfde kracht. Denkt slechts aan het oordeel der groote menigte.

Zij noemt immers deugdzaam wie maar geen kwaad bedrijft. Reeds dit oordeel getuigt hoe gewoon het nalaten van het goede is, en hoe weinig dit in hare schatting weegt. Men komt er ook zoo gemakkelijk toe om het te verzuimen. Het valt niet in het oog, en wordt juist daardoor zoo ligt voorbijgezien. Men telt het dan ook veel minder dan een werkelijk misdrijf. Ja menigeen, die voor het overige naauwgezet is van geweten, en op de enkele gedachte aan het begaan van ééne dadelijke zonde siddert, kan honderdmaal nalaten het goede te doen, zonder dat dit verzuim in zijn hart een angel der wroeging achterlaat. Zie slechts om u heen, Lezer! — of neen, zie liever op uzelf; want dat letten op de gebreken van anderen, dat wij zoo dikwerf en zoo gaarne plegen te doen, brengt ons weinig verder op den weg der volmaking. Wij nemen aan, dat gij onberispelijk wandelt, en dat niemand u van eenig misdrijf te beschuldigen heeft. Maar tusschen een onberispelijken wandel en christelijke deugd is de afstand — o nog zoo ver! Oordeel dan

zelf, of gij, wetende het goede te doen, het
 nochtans niet dikwerf verzuimt. Bezie uzel-
 ven in den huiselijken kring. Gij zijt
 geen lastig huisgenoot. Gij zijt niet opvlie-
 gend; niet norsch en onbescheiden; gij twist
 niet. Het is wèl; — maar doet gij ook wat
 gij kunt om vrede te bewaren? Verloochent
 gij uzelfen, en zijt gij voorkomend, dienst-
 vaardig, inschikkelijk en toegevend? Gij
 breekt den huwelijksband niet. Goed? —
 maar heiligt gij dien ook in den Heer?
 Gij voedt uwe kinderen niet op naar den
 smaak der wereld; — maar voedt gij ze op
 in de vreeze Gods? Gij doet uwen huisge-
 nooten geen onrecht of leed; — maar werkt
 gij ook aan hunne opbouwning en volmaking?
 Gij geeft geen reden van beklag; — maar
 geeft gij dan reden van dankbaarheid en
 vreugd! — Of denk uzelfen in het onderling
 verkeer, in het maatschappelijk leven,
 in het dagelijksch bedrijf. Tot geen prijs
 zoudt gij het goed uws naasten rooven; —
 maar hebt gij van het uwe over, om te be-
 vorderen wat nuttig en edel is? Gij zijt niet

onmatig in het genot van het aardsche; - maar doet gij ook iets om anderen tot ingetogenheid op te wekken? Gij wreekt u niet op den beleediger, noch beantwoordt schelden met schelden en hoon met hoon; - maar zegent gij ook die u vloeken, en bidt gij voor hen die u geweld doen? Gij spreekt geen onwaar of onrein, of lasterlijk woord; - maar zwijgt gij ook nooit, waar uw spreken iets kwaads voorkomen, of iets goeds bevorderen, waar het tot waarschuwing of teregtwijzing, tot handhaving van Gods eer, of van den naam uws broeders dienen kon? Gij maakt niemand ongelukkig; - maar doet gij wat uwe hand vindt om anderen gelukkig te maken; om te redden uit nood en ellende en gevaar? Gij zijt niemand tot ergenis, - maar zijt gij ook ieder tot voorbeeld? Gij zoudt niemand willen verleiden; - maar slaat gij ook de hand aan het werk om den verdoolde terug te brengen van de dwaling zijns wegs? Gij haat niemand; - maar hebt gij ook lief? Hebt gij lief gelijk CHRISTUS u heeft lief gehad, en beijvert gij u om in liefde anderen te dienen?

Gij ondermijnt niemands geloof; — maar bouwt gij het uwe en dat van den broeder ook op? Gij hebt het Godsrijk nooit tegengewerkt; — maar hebt gij iets gedaan om het uit te breiden? Gij hebt uwe gaven en krachten, uwe vermogens en talenten niet misbruikt om kwaad te stichten; maar gebruikt gij ze ook om God te verheerlijken? Gij betoont u geen slaaf der wereld; — maar betoont gij u dan een kind van God?

Zoo zouden wij nog lang kunnen voortgaan met vragen, want het gebied waaruit wij die vragen zouden kunnen ontleenen is niets minder dan de geheele omvang van het christelijk leven, in al zijne openbaringen. Maar 't is reeds genoeg. Voor uzelfen kunt gij het onderzoek verder voortzetten. Raadpleeg maar de ervaring van éénen dag, van éénen enkelen dag uws levens, en herinner u wèl, — niet of gij niets hebt verzuimd wat u tot tijdelijk gewin kon wezen, want daarin zijn de meesten naauwlettend genoeg, en laten zich zelden eene gelegenheid om voordeel te doen ontglippen, maar — of gij niets hebt verzuimd wat in uw

stand, in uwe betrekking, in uwen werkring pligt was; niets wat God u had geboden; niets wat tot uw eigen wasdom in CHRISTUS dienen kon; niets wat het tijdelijk welzijn of het eeuwig heil uwer broeders had kunnen bevorderen. Ik twijfel of gij in uw leven zulk een dag zult vinden, aan welks avond gij naar waarheid getuigen mogt: dat gij niet anders, niet beter, niet overvloediger in het goede hadt kunnen zijn; dat gij niets gebrek-kig, niets te flauw, niets ten halve hadt verrigt; dat gij alles hadt gedaan wat uwe christelijke roeping medebragt, en niets hadt vergeten. Waren wij in het goede niet zoo menigwerf nalatig, het zou beter zijn in het huisgezin, in het onderling verkeer, in de school, in de kerk, in den staat, in den wandel van een iegelijk onzer. Maar hoe vaak blijft nu de kiem van het goede zonder ontwikkeling! hoe vaak blijft de kracht ten goede ongebruikt! hoe vaak wordt de gelegenheid tot het goede niet aangegrepen! hoe vaak laten wij den tijd voor het goede achteloos voorbijgaan! misschien om er later — en me-

nigmaal te laat — berouw over te hebben. Zien wij dat bij onszelfen niet over het hoofd. Wij hebben noodig ons binnenste te leeren kennen. Wij hebben noodig te weten welke de zwakke zijde is van ons hart, en dit kunnen wij evenzeer ontdekken door na te gaan waar wij het meest het goede verzuimen, als door te onderzoeken waar wij het meest in woorden of daden struikelen. Wij hebben noodig te weten hoe het staat tusschen ons en onze christelijke roeping, — hoe het staat tusschen ons en God. Daarom mogen wij wel ernstig toezien waarin wij te kort schieten en achterblijven. Wie ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de Gemeente zegt: „zoo wie dan weet goed te doen, en niet doet, dien is het zonde.”

„Dien is het zonde!” Misschien zegt gij wel bij uzelfen: „neen, die naam is toch waarlijk te hard. Wel ontken ik niet dat ik in menig opzicht te kort kom, en dat die nalatigheid ook tot mijne zwakheden behoort. Maar al ben ik er ver af om haar goed te keuren, ja al acht ik haar berispelijk, toch is

zij in de daad ligt verschoonbaar, en de hoofzaak blijft toch maar altijd dat ik geen kwaad bedrijf." Doch het is niet de vraag, mijn lezer! wat gij voor een misleid en half in slaap gewiegd geweten, maar wat gij voor een door het Evangelie verlicht geweten verantwoord en kunt. Niet de vraag: waarmede gij uzelf tevreden houdt, maar waarmede God tevreden over u kan zijn? En die is niet tevreden, wanneer wij, het goede wetende, het nogtans niet doen. Het hart doorgrondt Hij, en de gedachten weegt Hij, en in zijn oog is de bron dier nalatigheid onrein.

Laat ons vrijmoedig en opregt met elkander handelen, en zij het ons om waarheid, om niets anders dan waarheid te doen. Waarom hebt gij toen, en toen, — het staat u nog wel vóór, wanneer en waar en hoe — het goede verzuimd, hoezeer gij toch wel wist wat uwe roeping in CHRISTUS medebragt? Gij dacht er niet aan; „wie kan er ook te allen tijde aan denken?" — zegt gij. Maar gij gevoelt toch wel dat zulk eene verontschuldiging niet kan worden aangenomen. Wanneer

kinderen het ouderlijk gebod niet volbrengen, en met die gewone uitvlugt zich pogen te dekken „dat zij er niet aan gedacht hebben,” dan nemen de ouders er geen genoegen mede, en meenen dat de kinderen vóór alle dingen hadden behooren te onthouden wat hun was opgelegd. Wanneer anderen u veronachtzamen en er niet aan denken om u te geven wat u toekomt, gij duidt het hun meestal ten kwade en zijt van oordeel dat zij er aan hadden moeten denken; – hoe zoudt gij u dan tegenover God met uwe onnadenkendheid verschoonen? Veel moogt gij vergeten wat uwe gedachten vervult, – en gij zult er geen schade bij hebben – maar wat Hij van u begeert, wat Hij u gebiedt, wat Hij van u verwacht, dat is het hoogste waarover gij te denken hebt. Het kind mag den wil des vaders niet vergeten, en zoo het dit nogtans doet, 't is een bewijs dat het den vader niet in waarheid lief heeft; want liefde is scherp van geheugen en zegt nooit: „ik heb er niet aan gedacht.”

Doch wordt ook het goede menigwerf verzuimd uit die onverantwoordelijke ligtzinnig-

heid, die het grootste voorbijziet, en een open oog heeft voor alles, behalve voor het welbehagen Gods, — zij is niet de éénige bron waaruit die nalatigheid vloeit. Niet zelden stond het u wèl voor den geest wat de Vader van u wilde, maar liet gij toch het volbrengen na. Waarom? — Omdat gij er geen lust aan hadt. Nalaten was veel gemakkelijker dan doen, en het gemakkelijkste was u het liefst. Het goede te doen, kostte moeite, — en gij waart meer geneigd om neêr te zitten en te vertragen, dan om u in te spannen. Het goede te doen, kostte opoffering, — en gij waart niet gewillig om van uw tijd, van uwe kracht, van uw geld, ten offer te brengen. Het goede te doen, kostte strijd, — en het werk der zelfverloochening viel u te zwaar; de zelfzucht was u te magtig; gij wildet liever rusten dan strijden. Gij hadt uzelfven te veel, en de wereld te veel, maar uwe broeders en uw Vader te weinig lief. En gij beleedt het voor uzelfven niet, dat onwil de eigenlijke oorzaak van uwe nalatigheid was, — want die belijdenis zou de rust van

uw gemoed hebben verstoord — maar gij zocht haar tot uwe geruststelling uit minder berispelijke gronden te verklaren. Dan zeidet gij bij uzelf: dat hetgeen door u werd verzuimd, door anderen toch immers even goed, ja wellicht nog beter gedaan kon worden; — òf, dat gij reeds zooveel deedt, en men met billijkheid niet meer van u kon vergen; dat deze en die nu ook wel eens iets mogten doen; — òf, dat het u nu niet gelegen kwam, en dat gij het later wel zoudt verrigten; — òf, dat gij, door het thans te doen, weder andere dingen zoudt moeten verzuimen, die toch immers ook noodig waren. En dergelijke uitvlugten waren er vele, en gij bragt er die stem in uw binnenste mede tot zwijgen, wanneer die u soms verweet dat het niet wèl van u was, het goede te weten en nogtans niet te doen.

Niet zelden ook was menschenvrees de oorzaak van uw verzuim. Zoo gij in dit of dat geval, naar pligt en roeping handeldet, wat zouden de menschen er wel van zeggen? Niemand deed het immers? 't Zou zulk een vreemden schijn hebben, indien gij alleen eene

uitzondering wildet maken. Men moest zich immers wel voegen naar de gewoonten en meeningen der zamenleving, en zoo wat meêgaan met den stroom. En zoo gij nu anders deedt, men zou u een zonderling noemen; men zou u een vrome heeten; men zou uwe naauwgezetheid welligt bespotten; men zou u uitlagchen, ja 't zou u misschien de gunst van dezen of genen kosten aan wiens vriendschap u veel gelegen was, en het kon u niet van het hart om zijne goedkeuring te verbeuren, of zijn misnoegen te wekken. En ook dit bekendet gij voor uzelf niet, dat valsche schaamte hier de hoofdrol in uw hart had gespeeld, maar zocht u diets te maken dat gij u waarlijk in de gegevene omstandigheden niet anders hadt kunnen gedragen, en dat uwe nalatigheid hier volkomen verschoonbaar was.

Maar toch, indien wij regtvaardig willen oordeelen, dan moeten wij belijden dat het niet volbrengen van wat God ons gebiedt, doorgaans òf uit ligtzinnigheid, òf uit verborgen onwil, òf uit menschenvrees voortkomt.

En al gelukt het ons arglistig hart, door

bedriegelijke redeneringen ons geweten te stillen, — God laat zich niet misleiden, maar keurt de gezindheid en toetst het beginsel, en verklaart de bron onrein, waaruit die nalatigheid van het goede vloeit.

Dan behoeven wij ook niet onzeker te vragen, welken naam die nalatigheid zelve verdient. Daar groeit geen druif aan de doornenstruik, ook leest men geen vijgen van distelen. Gelijk de boom is, zoo is zijne vrucht, en is de eerste kwaad, — hoe moet de laatste dan heeten? De zonde bestaat niet in doen en laten, maar zij wordt in die beiden openbaar. En nu staat het verzuimen van het goede, als ongehoorzaamheid aan God, met het dadelijk plegen van het kwade gelijk. Vergunt mij dat ik het u duidelijk poge te maken. Ziet, ginds ligt een schoone stad. Wij allen moeten er heen; want dáár ligt onze hooge bestemming; doch zij is maar langs éénen weg te bereiken. Nu komt Hij, wien wij toebehooren met al wat wij hebben en zijn, en die onbepaalde gehoorzaamheid van ons eischt, en Hij zegt: „ ik zal u

toonen wat gij te doen hebt, en wat ik van u begeer. Deze breede weg aan de linkerzijde is de weg des kwaads. Bekoorlijk schijnt hij voor het oog en gemakkelijk voor den voet; doch zoo gij mij liefhebt en uwe zielen liefhebt, betreedt hem niet. Hij leidt niet naar gindsche stad; zijn einde is het verderf. Maar hier is het pad dat naar de plaats uwer bestemming loopt; dit smalle, dit oneffene, het éénige dat derwaarts leidt; en zoe gij mij liefhebt en uwe zielen liefhebt, bewandelt dit, met nooit vertraagden ijver, met nooit verflaauwden moed, zonder te rusten of om te zien." - Nu gaat Hij van ons heen. Wij slaan den blik op den breeden weg, maar wenden terstond het oog weêr af. Neen, dien willen wij niet betreden; het werd ons zoo ernstig, zoo dringend verboden. Maar dan dit andere pad? 't Is zoo hobbelig en steil, dat men er niet zonder groote inspanning op voort kan! Wij zien tegen de bezwaren op. Wij hebben geen lust om zoo veel moeite te doen, en zooveel hinderpalen te boven te komen. Wij zetten ons bij den

aanvang neder en rusten als hadden wij reeds het einde bereikt. Maar was dit dan minder verboden? Hetzij dat wij den weg des kwaads inslaan, hetzij dat wij in traagheid nederzitten en den voet niet reppen op het smalle pad, in beide gevallen overtreden wij het gebod van Hem, die wilde dat wij naar de plaats onzer bestemming zouden jagen. Zoo is dan het nalaten van het goed dat onze hand kan doen, ongehoorzaamheid aan den Vader en opstand tegen diens heiligen wil. Dezelfde God, die wil dat gij de menigte niet volgt in kwaad te doen, wil ook dat gij CHRISTUS volgt, om te doen al wat goed en rein, eerlijk en betamelijk is. Dezelfde God, die wil dat gij niet zult dooden, wil ook dat gij den naakte kleedt en den hongerende spijst en u over den lijdenden broeder ontfermt. Dezelfde God, die wil dat gij uw tijd, uw geld, uwe gaven en krachten en vermogens niet aan de begeerlijkheid der wereld dienstbaar zult maken, wil ook dat gij dit alles besteedt tot verheerlijking van zijnen naam. Dezelfde God, die wil dat gij den naaste

niet ten val brengt, wil ook dat gij den gevallen ter hulp snelt, en de hand reikt om hem op te beuren. Dezelfde God, die wil dat gij uw hart niet aan de zonde geeft, wil ook dat gij het aan Hem zult geven, opdat het een tempel worde voor zijnen Geest. Zoo kunt gij dan ook natuurlijk niet volstaan met slechts de ééne zijde van dien wil te volbrengen. Zoo is het dan zeker niet goed in Gods oogen, wanneer gij zegt, — indien al niet met woorden, dan toch met uwen wandel — „Vader! wij willen wel nalaten wat Gij ons verbiedt, maar hebben geen lust om te doen wat Gij ons beveelt.” Zal geen Vader op aarde zich hiermeê te vreden houden, de heilige Vader in den Hemel zal het óók niet. Ja, wij moeten nog verder gaan. Indien wij ons ook van dadelijk kwaad onthouden, 't is te vreezen dat ook dit niet uit het éénig ware beginsel ontstaat, zoo wij daarbij het goede verzuimen. Want zoo het in waarheid liefde tot God was, die ons van de booze daad weêrhield, dezelfde liefde zou ook magtig zijn om ons tot de goede daad te dringen.

Zoo begrijpen wij dan waarom de Apostel des Heeren met zooveel nadruk tegen die nalatigheid ijvert. En met volle overtuiging, — al is het tot onze eigene beschaming — onderschrijven wij zijn woord: „zoo wie dan weet goed te doen, en niet doet, dien is het zonde.”

Misschien hebben sommigen nog eene bedenking tegen die gelijkstelling van het kwade te doen en het goede na te laten, en zeggen zij: „het schaadt toch veel minder als wij het goede verzuimen. Dit krenkt immers niemand.” Hier moeten wij u doen opmerken dat de zonde kwaad is om haren aard, en het niet eerst wordt door hare gevolgen. Zijn echter die gevolgen vooruit te zien, dan mogen zij bij de beoordeeling mede in rekening worden gebragt. En meent gij dat er van die nalatigheid geen gevolgen te vreezen zijn? — gij bedriegt u. Zij heeft gevolgen; treurige, jammerlijke gevolgen. Ook hier groeijen aan den gifboom vruchten, en wel vruchten des doods. De schenker vergat wat hem de pligt der dankbaarheid gebod,

en dacht aan den Hebreuwschen jongeling niet meer, die hem dienst had gedaan, en het gevolg was: dat JOZEF nog twee jaren lang in kerkerboeijen moest zuchten. Die priester en die leviet in de gelijkenis verzuimden óók het goede te doen, en de arme gewonde zou door hunne nalatigheid den dood gevonden hebben, zoo de Samaritaan niet juist denzelfden weg had ingeslagen. Vraagt gij wien het schaadt, wanneer gij, het goede wetende, het toch niet doet? Het schaadt uwen broeder, den belijder van uwen Heer, het kind van uwen Vader. Zoo gij de tranen laat vloeijen, die gij hadt kunnen afdroogen, en de wond niet heelt, die gij hadt kunnen genezen, en het gebrek niet verligt dat gij hadt kunnen wegnemen; — zoo gij de vijandschap niet doet ophouden waar gij vrede hadt kunnen stichten, en den goeden raad verzwijgt, die anderen uit verlegenheid of gevaar had kunnen redden, en de liefderijke vermaning terughoudt waardoor gij christenzin had kunnen opwekken; — zoo gij uwen broeder ziet afdwalen, en gij niets doet om hem tot bekeering te

brengen en zijne ziel te ontrukken aan het verderf, voorwaar, dan zijt gij niet onschuldig jegens den naaste. En al is het dat niemand er acht op geeft, en al kan niemand er u over aanklagen, en al kan de hand van den wereldlijken regter u er niet voor straffen, — het kwaad dat uwe nalatigheid den broeder doet is welligt veel grooter, dan zoo gij een dadelijk vergrijp, hoe zwaar ook, tegen hem hadt gepleegd. En denkt bij dit alles aan de kracht van uw voorbeeld op hen die u omringen. Daar zullen er ligtelijk zijn, geneigd om u te volgen; en hoe hooger uw aanzien is, hoe uitgebreider uw invloed, hoe grooter de achting die gij geniet, hoe algemeener de roem van uwe wijsheid en deugd, — te gevaarlijker wordt het voorbeeld uwer nalatigheid voor den zwakken broeder. Hij zal zich achter u verschuilen, en meenen dat hij niet zoo naauwgezet behoeft te wezen, terwijl gij, die immers onder de deugdzamen verdient geteld te worden, het óók niet zijt; dat hij niet behoeft te doen wat zelfs door u wordt nagelaten, en dat

zeker ook wel niet zoo noodig zal zijn, wat door iemand zoo als gij, over het hoofd wordt gezien. Zoo heeft de nalatigheid des éénen reeds menigmaal den anderen ten val gebragt. En de tranen van bitter naberouw, soms in later tijd door den gevallene geweend, klossen op ten hemel, en getuigden tegen hen, die, het goede wetende, nogtans het goede niet hadden gedaan.

Nog eens, gij vraagt wien gij er door schaadt? Gij schaadt u zelve, en wel in uw hoogst en heiligst belang. Al had ook de zonde hier voor niemand anders enig kwaad gevolg, hare uitwerking is noodlottig voor hem bij wien zij woont. Stelt u voor, dat een landman uitging naar het veld toen de lente kwam. IJverig hield hij zich bezig met het onkruid te wieden dat zich hier en daar vertoonde. Geen dorenstruik werd gespaard, geen distel verschoond. Daar mogt zich geen onkruid op zijn akker doen zien, en telkens wanneer het zich op nieuw voordeed was hij terstond weder bij de hand om het uit te roeijen. Maar ploegen? — neen, dat deed hij niet. En

zaaijen? - dat óók niet. Wat dunkt u, zal hij te zijner tijd een goeden oogst inzamelen? Kommer en gebrek zal hij maaijen en armoede in zijne schuren vergaderen! En nu de toepassing? Waarlijk die is ligt genoeg te maken. Immers indien wij op den akker van ons hart zoo handelen als die landman op zijn veld, en alleen het kwade tegengaan waar het zich openbaart, maar zonder het goede te doen, dat is de weg niet om vruchten der gerechtigheid voort te brengen, die rijpen voor den dag van den oogst. 't Is de weg niet, om goede arbeiders voor den Heer te wezen, die bruikbaar zijn in het Koningrijk der Hemelen, en die zelven rijk worden in God. Het gaat met dat verzuimen van het goede als met de vonk die aanwast tot eene vlam; als met den vloed, die eerst droppelsgewijs door de dijken sijpelt, maar de eens geboorde opening telkens wijder maakt, totdat hij door eene breede dijkbreuk zijne wateren over de velden jaagt. Is het ook soms, dat die nalatigheid eerst nog aarzelend geschiedt, en nog op onrust des har-

ten te staan komt, zij wordt ons telkens gemakkelijker, hoe meer wij er aan toegeven. En de waarschuwende stem daarbinnen wordt al flauwer en flauwer, tot dat zij zich eindelijk niet meer doet hooren, ook waar wij het grootste en beste verzuimen, en de voldragene vrucht dier nalatigheid zich als volkomene onverschilligheid voor Gods geboden openbaart. Dan mogen wij in waarheid ontrouwe dienstknechten heeten, die niets doen voor hunnen Heer. Wij verbreiden zijn Koninkrijk niet waar wij het konden bevorderen. Wij handhaven zijne eer niet, die ons dierbaarder behoorde te zijn dan het leven. Wij rukken zielen uit zijne hand; onze eigene zielen, die Hij had willen behouden. Lezer! hebt gij gehoord wat JEZUS sprak van hen, die „Heere! Heere!” hadden geroepen, maar den wil zijns hemelschen Vaders niet hadden volbragt, hoe hun te genen dage de toegang zal worden gesloten? Hebt gij gehoord wat JEZUS sprak van den dienstknecht, die des Heeren wil heeft geweten maar niet gedaan, dat hij met dubbele slagen geslagen zal worden? Hebt

gij gehoord wat JEZUS sprak van het oordeel, wanneer de Koning het vonnis over die aan zijne linkerhand ook zal gronden op hetgeen zij niet hebben gedaan, en tot hen zeggen zal: „gaat weg van mij! want ik ben hongerig geweest en gij hebt mij niet te eten gegeven; ik was dorstig en gij hebt mij niet te drinken gegeven; ik was een vreemdeling, en gij hebt mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt mij niet gekleed; krank en in de gevangenis, en gij hebt mij niet bezocht?” Hebt gij dat alles gehoord? – o leg het dan in uw harte weg. Indien gij dan deze dingen weet, – zalig zijt gij zoo gij ze doet!

Toen JEZUS eenmaal nabij Capernaum tot de schare had gesproken, ergerden sommigen zich en riepen: „deze rede is hard, wie kan haar hooren?” En misschien kon het zijn, dat iemand, die dit stukje doorlas, het misnoegd uit de hand legde en ook bij zichzelf dacht: „deze rede is hard, want zij beschaamt en vernedert mij in mijne eigene schatting.” Zoo deze bladen in de daad uw geweten had-

den wakker gemaakt, de schrijver zou er zijnen God voor danken, en gij zelf mogt het evenzeer. Want veel beter is het immers, hier beschaamd te staan voor de regtbank van uw eigen oordeel, dan ginds voor de regtbank van den Heer. Veel beter, uzelf te ontdekken terwijl het nog tijd, dan ontdekt te worden als het te laat is. „Ja maar” - zegt gij welligt, - „het bekommert ons, nu wij zien dat onze schulden zoo vele zijn.” Maar zij waren toch niet minder vóór dat gij het nog hadt gezien. Hierin alleen ligt het verschil, dat gij ze nu duidelijker hebt bespeurd, en 't is waarlijk goed dat gij ze opmerkt en kent; het helpt u toch niet, al sluit gij er de oogen voor. En wat die bekommering aangaat, waarvan gij spreekt, - indien zij u met te inniger verlangen naar verlossing doet smachten, en u te vuriger leert bidden: „vergeef ons onze schulden!” gezegend dan die onrust van uw hart! Zij dringe u om ernstig toe te zien dat het anders en beter bij u worde. Het was schoon van dien edelen vorst der oudheid, van wien

verhaald wordt, dat hij meende den dag verloren te hebben, waarop hij niet iets goeds had verrigt. Maar stel gij uzelf nog hooger eisch, en reken den dag waarop gij nog iets goeds hebt verzuimd, als een dag die in naauwgezetheid en getrouwheid door den volgende moet worden overtroffen. Noem dit niet eene onmogelijke zaak. Waart gij aan uwe eigene zwakheid overgelaten, ja, dan mogt gij over onmogelijkheid klagen. Maar gij staat niet alleen. Gij hebt een magtigen Helper aan uwe zijde. Hef uwe oogen op, en zie! Eén is er op aarde geweest, die altijd en in alles het goede wist en het goede deed. Den wil des Vaders te doen, dat was zijne spijsze. Geen ongelukkige kwam tot Hem, dien Hij terugwees; geen hongerende naar het brood uit den Hemel, dien Hij niet verzadigde; geen zondaar, die vergeefs om hulp en ontferming riep. Geheel zijn leven was werken, weldoen, zegenen, en nooit liet Hij de gelegenheid ten goede ongebruikt, en nooit trok Hij zich terug waar Hij het zaad des Koninkrijks kon strooijen; ja, zelfs waar Hij

gewenscht had met zijne jongeren eenige oog-
 blikken in de eenzaamheid te toeven, was Hij
 toch dadelijk weêr gereed om de schare te
 leeren, toen zij op Hem aandrong en Hem
 de verlangde rust niet gunde. Het volbrengen
 van des Vaders wil kostte Hem moeite, — Hij
 had er tijd en rust en kracht voor over, en
 stond er vermoeijenis en nachtwake voor uit.
 Het kostte Hem opoffering, — Hij gaf er het
 genot der wereld, Hij gaf er de eer der men-
 schen, Hij gaf er een Koningstitel en een
 kroon voor prijs. Het kostte Hem het leven, —
 Hij dronk den bitteren kelk en droeg het
 kruis. En aan het eind kon Hij getuigen:
 „Vader! ik heb alles gedaan wat Gij mij
 gegeven hebt,” en stervend kon Hij uitroepen:
 „het is volbragt!” — Alles gedaan! — dat
 heeft geen mensch Hem ooit kunnen nazeggen.
 Eere zij dien volmaakte, dien heiligen Zoon
 des Vaders, die geene zonde gekend heeft,
 ook niet de zonde van het goede te weten
 en het niet te doen. Ziedaar dan uw over-
 sten Leidsman en Voorganger. Wij zeggen
 niet: „nu gij gezien hebt hoe Hij nooit het

goede verzuimde, nu kunt gij het ook." Dat ware zoo goed als wanneer wij zeiden: „ hebt gij het meesterstuk van RUBBENS of RAFAËL aanschouwd? welnu, neem dan het penseel maar in de hand, gij kunt het evenzeer als zij." Neen, indien gij CHRISTUS zult kunnen volgen op dien moeilijken weg, dan is er nog iets anders noodig. Op Hem zien, is te weinig; Hem bewonderen is niet genoeg. Maar door een waarachtig geloof Hem in u op te nemen, zoodat Hij eene gestalte in u verkrijgt, en er levensgemeenschap ontstaat tusschen u en Hem, dat is het middel. In die gemeenschap met CHRISTUS wordt mogelijk, wat buiten haar onmogelijk blijft. Hij geeft u niet gebod op gebod, regel op regel; maar Hij laat een ademtogt des nieuwen levens uitgaan over uw hart; een geest der heiligheid, die doordringt tot beginsel en gezindheid en gedachte en wil. Heeft zijn Geest u bezield, dan vindt gij in Hem uwe kracht om te wandelen gelijk Hij gewandeld heeft. Dan spreekt gij zijn woord; dan werkt gij zijn werk; dan leeft gij zijn leven; zijn

leven tot heerlijkheid van God en tot der menschen heil. Dan leert gij van Hem den Vader en de broeders liefhebben, gelijk Hij heeft liefgehad. En liefde vraagt niet alleen: „wat moet ik laten om Gode niet te mishagen?” – maar: „wat kan ik doen om Hem welgevallig te zijn?” Niet alleen; „wat moet ik vermijden om den broeder niet te krenken?” – maar: „hoe kan ik helpen? waar kan ik zegenen? wat vermag ik om hem te dienen?” Want zij leeft door naar buiten te treden; door op te offeren, door zich te geven. Zij wil niet alleen laten, zij wil doen; doen wat hare hand te doen vindt. Dan hebt gij niet noodig eene breede lijst van voorschriften en geboden in uw geheugen te prenten, om bij al wat u voorkomt te zoeken welk gebod hier van toepassing is. Laat dat voor den dienstknecht der wet. Lang vóór dat hij het toepasselijk voorschrift heeft gevonden, hebt gij het reeds volbragt; want de Geest van God in uw binnenste heeft het u gezegd, en uit het met CHRISTUS vereenigd gemoed is reeds van zelf een stroom van christelijk leven

gevloeid. Waar de liefde, die van CHRISTUS geleerd wordt, het hart beweegt, daar volgt van zelf de Godverheerlijkende daad, als het toongeluid op het trillen der snaren.

En zullen wij het dan nu hier eens zóó ver brengen, dat wij geen nalatigheid in het goede meer te betreuren hebben? Als ik een JACOBUS hoor zeggen: „wij struikelen allen in velen;” en een PAULUS: „ik acht niet dat ik het reeds gegrepen heb;” en een JOHANNES: „indien wij zeggen dat wij geene zonde hebben, verleiden wij ons zelve;” – en als ik zie hoe de vroomsten en besten het ootmoedigst voor CHRISTUS buigen en het diepst gevoelen hoe ver zij nog achter Hem staan, dan antwoord ik op die vraag: „neen!” Hier komen wij de zonde niet geheel te boven, en zullen wel geen enkelen dag de bede kunnen overslaan: „vergeef ons onze schulden!” Maar geef den moed niet verloren. Waak op! waak op, belijder des Heeren! Met CHRISTUS in het oog en met CHRISTUS in het hart naar het wit gejaagd! Het zegt toch iets, een stap te vorderen op den weg der

volmaking. Het zegt toch iets, door des Heeren genade van dag tot dag minder verzuim te betreuren te hebben. Het zegt toch iets, den Volmaakte meer nabij te komen, al bereiken wij Hem niet geheel. Waak op! en ga voort! en word overvloediger in het goede, al kleeft u tot het einde toe de zwakheid aan! — tot dat gij voor het laatst zult hebben gebeden: „vergeef ons onze schulden!” en dan gaat, waar gij het goede volkomen zult weten, en, het wetende, volkomen zult doen.

A 2420720

Bij M. WIJT & ZONEN, Drukkers van het Nederlandsch
Zendinggenootschap worden ook uitgegeven de
volgende Kleine Stukjes:

	Cents.		Cents.
1. Evang. herin. aan zieken	10	29. Jezus, de geneesmeester van zieken	10
2. Over het nuttig kerkgaan	07½	30. Evangelische herinneringen aan oude lieden	15
3. Over h. doen van belijdenis	07½	31. Verz. van leerzame brieven en opwekkende verhalen	12½
4. Een woord voor menschen, die niet ter kerk kunn. gaan	07½	32. Opw. tot weltevredenheid	12½
5. Het Christend. beschaamd door Heidenen	10	33. Een g. woord aan Christenouders over de opvoeding	15
6. Evangelische herinneringen aan bedroefden	15	34. Franke, de kracht des gel.	12½
7. Evangelische herinneringen aan vaders en moeders	15	35. Schets van het leven van Afrikaner	07½
8. Een woord aan vaders en moeders over den Doop	03	36. Waarschuwing tegen het kwaadspreken	07½
9. Over het allerbeste Boek	07½	37. Iets over de zelfkennis	15
10. Onderw. over h. Bijbellezen	20	38. Een woord v. onderrigt en troost in sterfhuizen	20
11. Het leven v. den Heer Jezus	17½	39. Men doet niet wat men kan	12½
12. Iets over het Avondmaal	12½	40. Christelijke onderrigt. tot moed en hope	15
13. Opwekk. tot de huisselijke Godsdienst	12½	41. Waarom word ik niet beter?	17½
14. Zamenspr. tuss. drie vrienden over de Wedergeboorte	07½	42. Wie zijn hier op aarde de gelukkigste menschen?	15
15. Het leven v. William Kelly	10	43. Gedenk te sterven	15
16. Drie zamenspr. tusschen een' Leeraar en een Huism.	10	44. Het voorbidd. een pligt der christelijke liefde	12½
17. Het dorp Eerenhoef	20	45. Opw. tot getrouwe deelname in het Maandel. Geb.	17½
18. Het nadeel van het bij de straat loopen der kinderen	12½	46. Troostw. voor Christenen in alle wederwaardigheden	15
19. Waarsch. tegen de ontucht	—	47. Bijbelsch leesb. v. zieken	15
20. Iets v. herstelden u. krankh.	12½	48. Iets uit het leven van Felix Neff, Pred. der Waldenzen	20
21. Iets voor gevangenen	25	49. Het geloof in den Heer Jezus Christus, naar Joh. VI.	20
22. Geschenk der christ. liefde voor kinderen	20	50. De christelijke oefenschool	20
23. Geschenk voor lidmaten der christelijke kerk	15	51. De goede Herder	17½
24. Heb ik wel genoeg voor de eeuwigheid?	12½	52. Bijbelsch onderwijs over 's menschen bekeering	17½
25. Tweede geschenk der christelijke liefde voor kinderen	15	53. Genade en pligt	17½
26. Voor dienstboden	17½	54. Gesch. aan allen, die Gods woord mogen hooren	17½
27. Over de feesten	12½		
28. Iets voor armen	07½		